

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2014-1-1 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 14-13/239-105
Karar Tarihi : 03.04.2014

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER : İsmail Yücel ARDIÇ, Şamil PİŞMAF, Muhammed Safa UYGUR

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Batı Karadeniz Akaryakıt Madeni Yağ Lpg San. ve Tic. Ltd. Şti.
Atatürk Cad. No: 54 Saltukova Çaycuma Zonguldak

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
Güney Mah. Petrol Cad. No: 25 41790 Körfez Kocaeli

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında hakim durumunu kötüye kullandığı iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;

- Batı Karadeniz Akaryakıt Madeni Yağ Lpg San. ve Tic. Ltd. Şti. (Batı Karadeniz)'nin Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)'ndan 21.08.2009 tarihinde aldığı ihrakiye lisansı ile rafinerilerden uçak yakıtı almaya, satmaya ve taşımaya yetkili kılındığı ve bu kapsamda faaliyet gösterdiği,
- 31.10.2013 tarihinden sonra Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (TÜPRAŞ) tarafından Batı Karadeniz'e hiçbir gerekçe gösterilmeksizin ürün tedarikinin durdurulduğu, Batı Karadeniz'in üçüncü kişilere olan taahhütlerini yerine getirememesi nedeniyle zor durumda kaldığı,
- TÜPRAŞ'a birçok defa başvurulmasına rağmen olumlu ya da olumsuz herhangi bir yanıt alınmadığı, piyasada tek satıcı konumunda bulunan TÜPRAŞ'ın bu eyleminin 4054 sayılı Kanun (Kanun)'a aykırı olduğu

iddia edilmektedir.

(3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 2.1.2014 tarih ve 30 sayı ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 7.2.2014 tarih ve 2014-1-1/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 19.2.2014 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 14-07/141-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme üzerine hazırlanan 7.3.2014 tarih ve 2014-1-1/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu Kurul'un 12.3.2014 tarihli toplantısında görüşülerek, dosya konusunun ek çalışma yapılmak üzere Kurul gündeminde incelemeye alınmasına karar verilmiştir. Anılan karar üzerine hazırlanan 28.3.2014 tarih ve 2014-1-1/ÖA(2) sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; önaraştırma konusuna ilişkin olarak Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

(5) Dosya kapsamında Batı Karadeniz tarafından gönderilen yazıda; TÜPRAŞ'ın Kocaeli 2. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 23.01.2014 tarih ve 2014/4-D. İş sayılı kararı ile ürün vermeye

başladığı, bu nedenle şikayetlerinden vazgeçtikleri belirtilmektedir. Yazının ekinde yer verilen belgeden dosya konusunun Kocaeli 2. Asliye Ticaret Mahkemesi'ne intikal ettiği ve mahkemenin TÜPRAŞ tarafından ürün tedarikinin devamını sağlayacak şekilde ihtiyati tedbir kararı verdiği anlaşılmaktadır.

- (6) Bununla birlikte TÜPRAŞ tarafından Batı Karadeniz'e ürün tedarikinin durdurulduğu iddiasının Kanun'un 6. maddesi kapsamında mal vermeyi reddetme eylemi olup olmadığı değerlendirilmelidir. Mal vermeyi reddetme eyleminin, rekabet hukuku kapsamında ihlal olarak kabul edilmesi için,
- i. Mal vermeyi reddeden teşebbüsün hakim durumda olması
 - ii. Sözleşme konusu mal veya hakkın vazgeçilmez nitelikte olması
 - iii. Red eyleminin ikincil piyasadaki rekabeti ortadan kaldırması
 - iv. Eylem için objektif bir gerekçenin olmaması
- gerekmektedir.
- (7) Rekabet Kurulu'nun 04.11.2009 tarih ve 09-52/1246-315 sayılı kararında, TÜPRAŞ'ın jet yakıtı pazarında hakim durumda olduğu tespiti yapılmıştır. Gerek TÜPRAŞ'ın jet yakıtı satışları bakımından sahip olduğu mevcut pazar payı, gerekse pazar yapısında kayda değer bir değişim olmaması hususları çerçevesinde TÜPRAŞ'ın jet yakıtı pazarında hakim durumunu koruduğu görülmektedir.
- (8) Dosya kapsamında yapılan incelemede TÜPRAŞ'ın Batı Karadeniz'in alım talebini reddetmesinin objektif bir gerekçeye dayandığı anlaşılmaktadır. TÜPRAŞ tarafından gönderilen yazıda; TÜPRAŞ'ın akaryakıt kaçakçılığıyla mücadele kapsamında EPDK ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla irtibat halinde bulunduğu, Batı Karadeniz'in de aralarında olduğu bazı şirketler hakkında yürütülen denetim ve inceleme bulgularının çok ciddi olduğunun ve söz konusu şirketlere jet yakıtı teslimatının hemen durdurulmasının incelemeyi yürüten merciler tarafından TÜPRAŞ'a sözlü olarak iletiği, bu çerçevede söz konusu akaryakıt şirketlerine ürün tedarikinin durdurulduğu ve durumun EPDK'ya bildirildiği ifade edilmekte ve konuya ilişkin olarak EPDK ile yapılan yazışmalar sunulmaktadır.
- (9) Kocaeli 2. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin yukarıda anılan kararı uyarınca TÜPRAŞ tarafından Batı Karadeniz'e tekrar satış yapılmaya başlanmıştır. Ancak bu kez EPDK tarafından başlatılan incelemede elde edilen bulgular (Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü kayıtlarına göre herhangi bir hava taşıtına sahip olmadığı anlaşılan bir şirkete jet yakıtı satışı yaptığının tespit edilmesi) nedeniyle, EPDK Denetim Dairesi Başkanlığı tarafından konuyla ilgili soruşturma sonuçlanana kadar Batı Karadeniz'e jet yakıtı tedarikinin durdurulmasına ilişkin yazının 27.03.2014 tarihinde TÜPRAŞ'a gönderildiği anlaşılmaktadır.
- (10) Öte yandan EPDK tarafından çıkarılan Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin 18. maddesinin 6. fıkrasında; *"Piyasa faaliyetinde bulunanlar, kötü niyet veya tehlikeli eylem sonucunu doğuracak her türlü işlemde özenle kaçınmak, bunların oluşumunun engellenmesi için her türlü tedbiri almak ve istenmeyen durumları en kısa sürede gidermek zorundadır."* hükmü yer almaktadır.
- (11) Yukarıda yer verilen bilgiler çerçevesinde;
- TÜPRAŞ'ın dosya konusu eyleminin akaryakıt kaçakçılığının önlenmesine yönelik olarak kamu kurumları tarafından yapılan denetimler kapsamında ilgili merciler tarafından TÜPRAŞ'a iletilen hususlar nedeniyle gerçekleştirildiği,
 - Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin 18. maddesi hükmü ile de lisans sahiplerine bu durumlarda gerekli her türlü tedbiri alma sorumluluğunun yüklendiği,
 - Bu hususların Batı Karadeniz'e mal arzının durdurulmasına ilişkin olarak TÜPRAŞ bakımdan objektif bir haklı gerekçe teşkil ettiği,

14-13/239-105

- Bu çerçevede dosya konusu reddetme eyleminin hakim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (12) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.